

Şaka mı yapıyorlar

Kuzey Irak'ın Türkiye üzerinden doğrudan petrol ihracatına yönelik tepkisi gecikmeyen Bağdat yönetimi, önceki gün yasal işlem başlatabileceği tehdidini savurdu. Ancak bölgede iş yapan şirketler ve uzman hukukçular, Bağdat'ın açıklamalarını 'şaka' olarak gördüklerini ve kanunları tek taraflı yorumladıklarını belirtiyor.

IRAK Petrol Bakanlığı, Kuzey Irak Kürt Bölgesi'nden Türkiye'ye tırlarla yapılan petrol ihracatına yönelik tehditkâr bir açıklama yaptı. SOMO'nun, Irak'tan petrol ihracatına yetkili tek kurum olduğunu savunan Bakanlık, diğer tüm şirketler hakkında yasal işlem başlatabileceğini, hatta kargoların haciz edilebileceğini vurguladı. Bölgede iş yapan şirketler ise Bağdat'ın kanunları kendine göre yorumladığını, Irak kanunlarında hiçbir maddenin SOMO'nun tek ihracatçı olduğunu belirtmediğini söylüyor.

KIŞ YÜZÜNDEN BAŞLADI

Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetimi'nin (KRG), Genel Enerji'nin Tak Tak sahasından ham petrol ihracatına başlamasına izin vermiş olmasının başlıca nedeni, bölgenin kış şartları nedeniyle petrol ürünlerine ihtiyacının artmış olması. Enerji uzmanları, Kuzey Irak'a petrol ihracatı karşılığında gaz yağı ve benzin gönderildiğini belirtiyor. Artan ihtiyaç doğrultusunda yakında yeni sahalarından da ihracatın başlaması öngörülüyor. Tak Tak sahasından yapılan ham petrol satışlarının miktarının ileride Kuzey Irak Kürt Yönetimi tarafından açıklanacağı da ifade ediliyor.

BORU HATTI DURMUŞTU

Bağdat ile Erbil, yeni bir hidrokarbon yasası ortaya koyma konusunda müzakerelere rağmen, ortak şartlarda bir türlü anlaşamıyor. Bu da Kuzey Irak'ta iş yapan şirketleri zor durumda bırakıyor. Bağdat kontrolündeki boru hattıyla ihracat yapan şirketler, bekledikleri ödemeleri alamayınca boru hattına petrol vermeyi durdurmuştu. KRG ise şirketlerin tankerlerle ihracat yapmasına izin verdi. Bu hamleyle yönelik tepkisi gecikmeyen merkezi yönetim, SOMO dışındaki hiçbir şirketin Irak'tan ham petrol, doğalgaz ve petrol ürünleri ithalat/ihracatı yapamayacağını kaydetti.

SADDAM ÖNCESİ KANUNLAR

Ancak Kuzey Irak'ta iş yapan uluslararası şirketler, Irak hukukunu iyi bilen hukukçuların bile Irak Petrol Bakanlığı'nın açıklamasını "espri" şeklinde gördüğünü, merkezi hükümetin Irak Anayasası'nı kendine göre yorumladığını savunuyor. Hukukçular, SOMO'nun petrol ihracatı konusunda "tek yetkili" olduğuna dair kanunlarda herhangi bir madde olmadığını belirtirken, bahse mevzu kanunların da Saddam zamanından kalma olduğunu vurguluyor. Saddam kanunlarının zaten kaldırıldığını ve Irak'ın 2005 yılında çıkarttığı Anayasa'nın da muğlak kaldığını anlatan yetkililer, "Anayasa'dan kendilerine göre bir yorum çıkartmışlar" diyor.

Akış durdu, yeni hat bekleniyor

YAZ aylarında Bağdat'la ödemeler konusunda sıkıntı yaşayan KRG, Kerkük-Ceyhan Boru Hattı'na petrol vermeyi durdurmuştu. Eylül ayında varılan anlaşma ise kuzeyde iş yapan şirketlere ödeme yapılmasını öngörüyordu. Bu anlaşma ile birlikte, boru hattına yeniden petrol verilmeye başlandı. Ancak Bağdat, yapacağı ödemelerin tamamını gerçekleştirilememekle beraber, 2013 bütçesinde Kürt Bölgesi'nde iş yapan şirketlere yönelik yatırım bütçesini de oldukça kısık tuttu. Eylül ayında yapılan anlaşmanın ardından iplerin yeniden kopması da bölgede üretim yapan şirketleri zor durumda bıraktı. Geçtiğimiz ay Kerkük-Ceyhan Boru Hattı'na verdikleri miktarı, günlük 180 bin varil seviyelerinden, 4 bin varile kadar düşüren şirketlerin, şimdilik geçici çözümü tırlarla ticaret gibi gözüküyor. Esas çözüm ise kuzey bölgesinden Türkiye'ye uzanacak yeni bir boru hattının yapılması olacak.

Kuzey için TPIC BOTAŞ ikilisi

ÖTE yandan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) Irak'ın güneyinde bulunan 9. Blok'taki ortaklıkta, hisseleri Kuwait Energy'ye devredildi. Bağdat, kuzey ile bağımsız anlaşma yapan şirketlere, güneydeki dev petrol sahalarında çalışma yasağı getirme kararı aldı. Ancak bu karara rağmen Exxon gibi dünya enerji devleri, kuzey ile petrol anlaşmaları imzaladı. Şimdiyse Türkiye'nin, Irak'ın kuzeyinde yapacağı yeni anlaşmalar merakla bekleniyor. Enerji Bakanlığı yetkilileri, güneyde halen işleri devam eden TPAO yerine BOTAŞ veya Turkish Petroleum International Company'nin (TPIC) kuzeyde iş yapmasının öngörüldüğünü belirtiyor.